

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гайдука Антона Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 37 Закону України „Про військовий обов’язок і військову службу“ від 25 березня 1992 року № 2232–ХІІ у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку“ від 11 квітня 2024 року № 3633–ІХ

Київ
17 вересня 2026 року
№ 239-2(ІІ)/2026

Справа № 3-171/2026(375/26)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Лемак Василь Васильович – головуючий, доповідач,
Водянніков Олександр Юрійович,
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гайдука Антона Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 37 Закону України „Про військовий обов’язок і військову службу“ від 25 березня 1992 року № 2232–ХІІ (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 27, ст. 385) у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку“ від 11 квітня 2024 року № 3633–ІХ (Відомості Верховної Ради України, 2024 р., № 19, ст. 78).

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

установила:

1. Гайдук А.Ю. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) частину шосту статті 37 Закону України „Про військовий обов’язок і військову службу“ від 25 березня 1992 року № 2232–ХІІ (далі – Закон № 2232) у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку“ від 11 квітня 2024 року № 3633–ІХ (далі – Закон № 3633).

Відповідно до частини шостої статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633 „виключенню з військового обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (військовозобов’язаних та резервістів Служби безпеки України – у Центральному управлінні або регіональних органах Служби безпеки України, військовозобов’язаних та резервістів розвідувальних органів України – у відповідному підрозділі розвідувальних органів України) підлягають громадяни України, які:

- 1) померли або визнані в установленому законом порядку безвісно відсутніми або оголошені померлими;
- 2) припинили громадянство України;
- 3) визнані непридатними до військової служби;
- 4) досягли граничного віку перебування в запасі.

У громадянина, якого виключено з військового обліку відповідно до пунктів 3 та 4 цієї частини, військово-обліковий документ не вилучається. До військово-облікового документа громадянина вносяться дані про виключення із військового обліку“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

2.1. Конотопський районний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки (далі – Конотопський РТЦК та СП) 27 липня 2023 року виключив Гайдука А.Ю. з військового обліку на підставі пункту 6 частини шостої статті 37 Закону № 2232 як раніше засудженого до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Гайдук А.Ю. 5 вересня 2025 року звернувся до Конотопського РТЦК та СП із заявою про видання йому довідки про виключення з військового обліку. Конотопський РТЦК та СП листом від 19 вересня 2025 року відмовив Гайдуку А.Ю. у виданні довідки про виключення з військового обліку та зазначив, що надати довідку про виключення з військового обліку неможливо, оскільки дані щодо виключення з військового обліку були внесені до військово-облікового документа до внесення змін до Закону № 2232 Законом № 3633, а згідно із частиною шостою статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633 немає підстав для зняття чи виключення з військового обліку військовозобов'язаних, які були засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів. Також Гайдуку А.Ю. було повідомлено, що дані його військово-облікового документа не відповідають даним бази Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів, й для усунення розбіжностей йому необхідно з'явитися до Конотопського РТЦК та СП.

Гайдук А.Ю., вважаючи дії Конотопського РТЦК та СП щодо невидання йому довідки про виключення з військового обліку неправомірними, звернувся до суду за захистом своїх прав.

Сумський окружний адміністративний суд рішенням від 2 квітня 2026 року, залишеним без змін постановою Другого апеляційного адміністративного суду від 8 червня 2026 року, відмовив Гайдуку А.Ю. у задоволенні позову.

Мотивуючи свою позицію, суди першої та апеляційної інстанцій зазначили, що з 18 травня 2024 року частиною шостою статті 37 Закону № 2232 не було передбачено такої підстави для виключення з військового обліку, як засудження

до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину. Суди дійшли висновку, що на час розгляду заяви Гайдука А.Ю. від 5 вересня 2025 року у Конотопського РТЦК та СП не було законних підстав для виключення його з військового обліку військовозобов'язаних, а отже, немає підстав для внесення інформації до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів про виключення Гайдука А.Ю. з військового обліку.

Не погодившись із судовими рішеннями судів першої та апеляційної інстанцій, Гайдук А.Ю. оскаржив їх у касаційному порядку.

Колегія суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду ухвалою від 30 червня 2026 року відмовила у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Гайдука А.Ю. на рішення Сумського окружного адміністративного суду від 2 квітня 2026 року та постанову Другого апеляційного адміністративного суду від 8 червня 2026 року. Верховний Суд зазначив, що оскільки касаційна скарга подана на судові рішення у справі, розглянутій за правилами спрощеного позовного провадження, а аналіз доводів касаційної скарги в сукупності з відображеними в судових рішеннях судів першої та апеляційної інстанцій обставинами справи не дають підстав для висновку про наявність передбачених пунктом 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу адміністративного судочинства України випадків, то у відкритті касаційного провадження у цій справі слід відмовити.

2.2. Автор клопотання просить перевірити частину шосту статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633 на відповідність частинам першій, другій статті 8, частині третій статті 22, частині першій статті 58 Конституції України.

Гайдук А.Ю. у конституційній скарзі твердить, що „застосування судами положень частини 6 статті 37 Закону № 2232–XII у спосіб, що дозволяє

позбавлення статусу без індивідуального адміністративного акта та без процедури, передбаченої законом, створює умови для свавільного втручання у права людини. Відсутність механізму перегляду таких статусів у законі свідчить про його невідповідність вимогам Конституції України щодо правової визначеності, незворотності дії закону в часі та заборони звуження змісту існуючих прав“.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності частини шостої статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633, автор клопотання посилається на окремі приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, практику Європейського суду з прав людини, Закон № 2232 у редакції Закону № 3633, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв’язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано (стаття 151¹ Конституції України).

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, установленим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб’єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

Гайдук А.Ю., висловлюючи твердження про неконституційність частини шостої статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633, не погоджується із законодавчим регулюванням питання щодо правил та порядку здійснення військового обліку, а саме стосовно того, що чинне, на час розгляду його справи судами системи судоустрою України, законодавство України не передбачало можливості виключення з військового обліку громадян України, які були засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину. На його думку, застосування судами частини шостої статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633 у спосіб, що „дозволяє позбавлення статусу без індивідуального адміністративного акта та без процедури, передбаченої законом, створює умови для свавільного втручання у права людини <...> свідчить про його невідповідність вимогам Конституції України щодо правової визначеності, незворотності дії закону в часі та заборони звуження змісту існуючих прав“.

Однак суб'єкт права на конституційну скаргу не навів аргументів на підтвердження того, що частина шоста статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633, яка не передбачає можливості виключення з військового обліку громадян України, які були засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, порушує конституційні права, які, на його думку, впливають з частин першої, другої статті 8, частини третьої статті 22, частини першої статті 58 Конституції України.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України констатує, що аналіз змісту конституційної скарги свідчить також про те, що Гайдук А.Ю. не навів аргументів на підтвердження своїх доводів про порушення частиною шостою статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633 частин першої, другої статті 8, частини третьої статті 22, частини першої статті 58 Конституції України, а висловив лише думку щодо обґрунтованості застосування судами системи судоустрою України в його справі частини шостої статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633, зазначивши, що застосуванню

підлягає частина шоста статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань виконання військового обов’язку та ведення військового обліку“ від 30 березня 2021 року № 1357–ІХ, яка передбачала можливість виключення з військового обліку громадян України, які були засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Із наведеного випливає, що Гайдук А.Ю. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності частини шостої статті 37 Закону № 2232 у редакції Закону № 3633 в розумінні вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Гайдуса Антона Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини шостої статті 37 Закону України „Про військовий обов’язок і військову службу“ від 25 березня 1992 року № 2232–ХІІ у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку“ від 11 квітня 2024 року № 3633–ІХ на

підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**